

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Basisschool De Waai

Plaats : Cuijk
BRIN nummer : 05GK|C1
Onderzoeksnummer : 292878
Datum onderzoek : 8 juni 2017
Datum vaststelling : 7 juli 2017

SAMENVATTING

Basisschool De Waai heeft een aanvraag ingediend voor het traject Excellente Scholen 2017. Om in aanmerking te komen voor deelname aan dit traject dient eerst onderzocht te worden of de school in aanmerking komt voor de waardering Goed. Om deze reden hebben wij dit kwaliteitsonderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

- Basisschool De Waai heeft goed zicht op de eigen kwaliteiten en de punten waarop nog verbetering mogelijk is.
- Het meest sprekende kwaliteitsaspect van de school vormt de manier waarop het 'eigenaarschap' van de leerlingen én van de leraren tot zijn recht komt.
- In de periode vanaf het vorige inspectie-onderzoek heeft de school op veel onderdelen van haar functioneren planmatig structurele verbeteringen weten te realiseren.

Wat kan beter?

- De samenwerking met de ook op hetzelfde terrein gevestigde peuterspeelzaal kan aanzienlijk beter.
- Het team is wel bezig met het aanbieden van mogelijkheden de sociale competenties van de leerlingen te verbeteren, maar kan daarin, zo geeft ze ook zelf aan, nog behoorlijke verdere stappen zetten.
- Het zicht van de school op het vervolgsucces van de leerlingen in het voortgezet onderwijs is vooral informeel geregeld. De school rapporteert hierover ook niet in haar schoolgids.

Wat moet beter?

- Wij hebben geen enkele aanleiding gevonden om een standaard als 'onvoldoende' te waarderen.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Het is een voorwaarde voor excellentie dat een school algemeen goed onderwijs biedt. Voordat een school toegelaten wordt tot het traject Excellente Scholen onderzoeken wij daarom de onderwijskwaliteit aan de hand van het Onderzoekskader 2017. Een aangemelde school krijgt een onderzoek naar Goed wanneer er een objectieve zelfevaluatie beschikbaar is en wanneer de school aan bepaalde criteria voldoet. Deze criteria kunt u vinden op de website www.excellentescholen.nl.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 8 juni 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met een observant van de school uitgevoerd.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.6.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op Basisschool De Waai. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

HOOFDCONCLUSIE

Eindoordeel	Zeer zwak	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Eindoordeel				•

Conclusie

De kwaliteit van het onderwijs op Basisschool De Waai is goed. Van de veertien in dit onderzoek meegenomen en meegewogen standaarden hebben wij er namelijk tien als goed bestempeld en slechts vier als voldoende. Van de vijf standaarden die in een regulier kwaliteitsonderzoek meetellen voor de eindwaardering 'goed' hebben wij er slechts één dat predicaat niet gegeven, namelijk didactisch handelen.

Op grond van de zelfevaluatie van de school zouden we tot dezelfde conclusie zijn gekomen als het gaat om het eindoordeel. Slechts op één standaard wijken wij af van het gegeven zelfoordeel. Dit betreft de standaard Samenwerking, die wij waarderen als 'voldoende' tegen 'goed' bij de school zelf.

Verder stellen wij vast dat de school op enkele standaarden uitkwam op de waardering ruim voldoende, terwijl wij die aanduiding niet hanteren.

Tijdens het feedbackgesprek kwam het team bovendien met een aantal overtuigende argumenten om de standaard Toetsing en afsluiting wel als 'goed' te waarderen en niet als 'voldoende'.

3 RESULTATEN ONDERZOEK BASISCHOOL DE WAAI

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en resultaten van het onderzoek bij Basisschool De Waai.

3.1 **Onderwijsproces**

Aanbod

Basisschool De Waai biedt de leerlingen een breed en kerndoelen dekkend leerstofaanbod. Voor de kernvakken zoals rekenen/wiskunde en Nederlandse taal gebruikt de school eigentijdse methodes. Het aanbod voor vakgebieden als wereldoriëntatie, sociaal emotionele ontwikkeling, kunstzinnige vorming, techniek, wetenschap en cultuureducatie steunt op recent opgestelde beleidsdocumenten, waarbij de opstellers goed rekening hebben gehouden met de onderwijsbehoeften van alle leerlingen. Voor een klein deel van de leerlingen voorziet de op bestuursniveau opgezette plusklas in een aanbod dat wenselijk is voor leerlingen met een andere- of meer begaafdheid.

Dat de school met al haar voorzieningen voldoende tegemoet komt aan de onderwijsbehoefte van al haar leerlingen blijkt onder andere uit het lage aantal leerlingen dat in de afgelopen schooljaren elders onderdak heeft gevonden. Het ontwikkelen van een aangepast leerstofaanbod zien wij ook terug in groep 1-2. Ook hier is sprake van een beredeneerd leerstofaanbod dat goed aansluit bij wat deze leerling populatie nodig heeft.

Zicht op ontwikkeling

Het zorgplan biedt een goed fundament voor de inrichting van de zorgstructuur in de school. De leraren houden goed zicht op de ontwikkeling en leerprestaties van de leerlingen met behulp van een leerlingvolgsysteem, methode gebonden toetsen, observaties en een registratiesysteem. In de groepen 1-2 hebben de leraren een gedeeltelijk geautomatiseerd systeem ingevoerd om met minder belasting meer en betere analyses te kunnen maken.

Een belangrijk onderdeel van het doorvoeren van het concept 'eigenaarschap' vormt het introduceren van het portfolio voor alle leerlingen. Daarin geven de leerlingen aan hoe zij zich hebben ontwikkeld, welke doelen zij daarbij hadden en of ze die gehaald hebben. Op basis van de portfolio's vinden met een behoorlijke regelmaat gesprekken plaats tussen de leraren, de leerlingen en (in een lager ritme) hun ouders. Deze omwenteling is begonnen in de leerjaren 6, 7 en 8. Dit schooljaar zijn sommige leraren uit de lagere groepen ook al gaan

oefenen met hun leerlingen met de achterliggende vaardigheden voor het opstellen van portfolio's.

De uitkomsten van de gesprekken met de leerlingen dragen bij aan het inzicht van de groepsleraren op de onderwijsbehoeften van hun leerlingen. Om het proces van verzamelen, analyseren en diagnosticeren minder tijdrovend te maken is de school bezig daar andere procedures en werkwijzen voor te ontwikkelen. Op dit moment zijn er al wel aangepaste formats beschikbaar om dit proces soepel te laten uitmonden in een adequate opzet voor de dag- en weekplanning van de leraren voor de leerlingen. Het effectieve gebruik daarvan verdient op schoolniveau nog de nodige aandacht. Het accent van de uitwerkingen ligt namelijk in vrijwel alle groepen op de organisatie. De vertaalslag naar de doelen en inhoud is in dit proces wat minder prominent zichtbaar in de groepsadministratie. Het (gedeeltelijk) verleggen van de aandacht voor de langere termijn naar de dagelijkse planning kan dit aandachtspunt wegnemen.

Didactisch handelen

Uit de uitgevoerde observaties kwam hetzelfde beeld naar voren als in de zelfevaluatie van de school. Er is op dit vlak vanaf 2014 veel energie gestoken in het scholen en coachen van de teamleden. Eerst van de groepen 6, 7 en 8, vanaf vorig schooljaar ook met de collega's uit de lagere groepen.

Het verschil in de fasering heeft er wel toe geleid dat we verschillen kunnen waarnemen in de mate waarin de uitgangspunten van de nieuwe werkwijze al structureel tot het repertoire horen van de leraren. Als gevolg van mobiliteit en pensionering is het team de laatste paar jaren ook anders van samenstelling geworden.

En wellicht heeft het managementteam de afgelopen periode ook net iets te veel ruimte gegeven aan de teamleden om een eigen invulling te geven aan de gemaakte afspraken, waardoor de onderlinge verschillen eerder zijn vergroot dan verkleind. Zij zien dat ook zelf als een aandachtspunt.

Uit de interne uitgevoerde observaties en ontwikkelingsgesprekken komen deze verschillen al regelmatig aan de orde, gevolgd door gerichte afspraken.

Ondersteuning

Voor alle leerlingen waarvoor dat noodzakelijk is, beschikt de school over zowel groeidocumenten, als over daarmee verbonden ontwikkelingsperspectieven (opp's). Als het nodig of wenselijk is dat een externe deskundige meekijkt met een leraar naar de ondersteuningsbehoeften van een leerling, dan kan de school daar vanuit het samenwerkingsverband over beschikken. De school is (net als

de ouders) tevreden over de mogelijkheden die deze regio van het verband hen biedt.

Het effect van de eigen kwaliteiten van de school en van de ondersteuningsmogelijkheden vanuit Stroomland is dat de school in verhouding weinig leerlingen heeft verwezen naar het speciaal basisonderwijs dan wel naar het speciaal onderwijs.

Samenwerking

Wij zijn het grotendeels eens met de school, dat de samenwerking met de meeste relevante spelers rond de school van goede kwaliteit is. Zie de opmerkingen hiervoor over het samenwerkingsverband, maar ook over de samenwerking met de politie, jeugdzorg en Veilig Thuis heeft de school niets te klagen.

Wij zien alleen een te grote kloof tussen de aanpalende peuterspeelplaats en de groepen 1-2. Van een inhoudelijke samenwerking of uitwisseling is niet of nauwelijks sprake, terwijl het zo voor de hand ligt om die samenwerking structureel op te pakken. Als het nodig is vindt overigens wel een warme overdracht plaats van een kind richting De Waai. In onze ogen een duidelijk aandachtspunt voor de (nieuw op te zetten) lokale educatieve agenda (LEA).

Toetsing en afsluiting

Op grond van de aanvullende argumenten vanuit het team ondersteunen wij de waardering 'goed' voor de standaard Toetsing en afsluiting.

De teamleden refereerden op de eerste plaats aan de regelmatig plaats vindende portfolio gesprekken met hun leerlingen. Op die momenten vindt reflectie plaats over de eerder gestelde doelen, waarbij het zowel kan gaan over de meer harde doelen op grond van toetsen. Maar ook de doelen die gaan over andere onderdelen van het functioneren van een leerling kunnen dan aan bod komen. Juist de omslag dat nu ook de leerlingen zichzelf 'de maat nemen', helpt om het bewustzijn over het stellen van realistische doelen levend te houden. Uit een presentatie van enkele leerlingen over hun ervaring met het werken met hun portfolio maakte duidelijk dat ze hier erg veel van kunnen leren en dat hun motivatie om de gestelde doelen te bereiken groot is. Eigenaarschap en betrokkenheid gaan zo hand in hand.

Dit blijkt ook uit de verantwoordelijkheid die leerlingen nemen als ze klaar zijn met hun eigen opdrachten. Dan weten ze goed te schakelen naar andere, voor hen relevante activiteiten. Een ander voorbeeld van dat schakelen is dat de leerlingen die eenzelfde doel willen bereiken elkaar opzoeken en komen tot vormen van samenwerking. Op groepsniveau vindt hierover ook uitwisseling plaats.

De leerlingen uit de huidige groep 8 hebben ook al een duidelijke rol gekregen in het plaatsingsproces richting het voortgezet onderwijs. Zij hebben daar in groep 7 al over gesproken met hun leraar en daar in hun portfolio dit schooljaar aan gewerkt met dat voorlopige doel voor ogen. Op grond van de eigen inzichten van de leerlingen heeft De Waai voor relatief veel leerlingen het advies beter afgestemd op de uiteindelijk beschikbare informatie. In het uiteindelijke advies speelt dan ook zowel de uitslag van de Eindtoets mee, als de motivatie voor een keuze richting de voor een best passende vervolgschool.

Een volgende (laatste?) stap in deze ontwikkeling zou nog kunnen zijn, dat sommige leerlingen zelf in gesprek gaan met hun school van voorkeur. Zeker als het voortgezet onderwijs een andere optie voor hen in petto heeft dan gewenst.

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces		Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod			•
OP2	Zicht op ontwikkeling			•
OP3	Didactisch handelen		•	
OP4	(Extra) ondersteuning			•
OP6	Samenwerking		•	
OP8	Toetsing en afsluiting			•

3.2 Schoolklimaat

Veiligheid

Zowel de leerlingen als hun ouders zijn overwegend erg positief over de veiligheid binnen de school en over de maatregelen die de school structureel heeft getroffen om ongewenst gedrag zo veel als mogelijk tegen te gaan. Om bijvoorbeeld pesten tegen te gaan, besteden de leraren aan het begin van elk leerjaar een ruime periode structureel aandacht aan de groepsvorming en aan de binnen de groep zelf te eerbiedigen afspraken. Ook weten de leerlingen bij welke teamleden zij, naast hun eigen leraar, terecht kunnen als ze iets dwars zit.

Op schoolniveau is er ook al aandacht besteed aan de Meldcode, waardoor de veiligheid binnen de school zo nodig nog verder kan steunen op externe deskundigheid.

Op grond van de uitkomsten van de zeer recent afgenomen vragenlijsten bij leerlingen kunnen we de uitspraken vanuit het team, de ouders en leerlingen, dat het veilig is, verder onderbouwen. Er is hiermee nu ook sprake van monitoring conform de wettelijke verplichting. De leerlingen blijken in het

algemeen erg tevreden over de ervaren veiligheid. Alles bij elkaar voldoende argumenten om hiervoor de waardering 'goed' te hanteren.

Pedagogisch klimaat

Mede door de schoolbrede aandacht voor het leggen van verantwoordelijkheden bij de leerlingen is er een stimulerend pedagogisch klimaat ontstaan, waarbinnen verreweg de meeste leerlingen zich gekend en gezien weten, ook leerlingen die elders buiten de basisondersteuning dreigden te vallen. Tijdens de uitgevoerde observaties konden we die positieve sfeer ook ervaren.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid			•
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat			•

3.3 Onderwijsresultaten

In alle drie de schooljaren die meetellen voor het geven aan een waardering over de eindresultaten van de school lag de gemiddelde score van alle leerlingen uit groep 8 ruim boven de voor deze school geldende bovengrens. Een duidelijke sprong voorwaarts ten opzichte van een periode in het verleden.

Een groot deel van de verklaring van dit succes ligt in zowel de doelgerichtheid van het onderwijs als geheel, maar zeker ook het vergroten van het eigenaarschap van de leerlingen én van de leraren en zal hier dus zeer waarschijnlijk aan hebben bijgedragen.

Waar nog groei mogelijk is, is het nadrukkelijker formuleren van realistische en inhoudelijke doelen voor die gebieden die niet direct met een toets zijn te meten. Dit mag een meer structurele plaats gaan krijgen in het schoolbeleid.

Sociale en maatschappelijke competenties

Wij zijn het met de school eens dat deze standaard nog meer aandacht verdient. Er zijn al wel initiatieven zichtbaar op dit gebied, zoals het instellen van een leerlingenraad dit schooljaar en het structureel uitbreiden van de aandacht voor de sociale vaardigheden binnen de hele school. Dit soort competenties is ook nodig om volgende stappen te kunnen zetten in het uitbreiden van het eigenaarschap van de leerlingen.

Vervolgsucces

Bij deze standaard laten we meewegen dat de school nauwelijks inzicht geeft in de wel beschikbare gegevens over het vervolgsucces van de leerlingen in het

voortgezet onderwijs. Ze doen het daar kennelijk erg goed. Er is echter feitelijk niets over te vinden in de schoolgids, bijvoorbeeld over het percentage dat na twee jaar voortgezet onderwijs op het door De Waai geadviseerde niveau terecht is gekomen. Alleen gegevens over de uitstroom over een reeks van jaren zegt daar niets over.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten			•	
Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Kan beter	Voldoende	Goed	
OR2	Sociale en maatschappelijke competenties		•		
OR3	Vervolgsucces		•		

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg

Het team van De Waai werkt gestaag, op basis van een heldere visie op de gewenste onderwijskwaliteit een flink aantal ontwikkelingstrajecten af, waarbij de schoolleiding zowel zicht houdt op het te bereiken einddoel als op de tussenliggende doelen.

De hele planningsystematiek is traceerbaar in een groot aantal documenten, waaronder inhoudelijke jaarverslagen.

Het is voor de school niet alleen belangrijk dat ze zichzelf regelmatig tegen de lat houdt, maar dat er ook met enige regelmaat externe audits plaats vinden. In de periode voorafgaande aan dit onderzoek en na het opstellen van de zelfevaluatie heeft er bijvoorbeeld een externe deskundige een analyse gemaakt van enkele, voor de school cruciale beleidsterreinen.

In de totale kwaliteitscyclus van Optimus is ook plaats gereserveerd voor een kwaliteitsonderzoek vanuit het college van bestuur. Zeer binnenkort zal het college dan ook haar jaarlijkse evaluatie op De Waai uitvoeren.

Alles overziende waarden wij de kwaliteitszorg als 'goed'.

Kwaliteitscultuur

Als het gaat om de kwaliteitscultuur op het niveau van de school als geheel gaat het dan om hetzelfde begrip, maar dan gezien vanuit alle teamleden. De kern van de kwaliteit binnen de groepen ligt voor een flink deel bij het inmiddels gerealiseerde niveau van eigenaarschap van de leerlingen. We komen dan ook hier uit bij de waardering 'goed'.

De laatste jaren hebben alle teamleden deel kunnen nemen aan een hele reeks scholings- en coaching trajecten. Leraren die zich verder wilden bekwamen op

deelterreinen van het aanbod of de te volgen werkwijzen hebben daartoe volop gelegenheid gehad. Al deze mogelijkheden tot het vergroten van de professionaliteit, hebben inmiddels vaste voet gekregen binnen het team en leiden tot structurele verbeteringen op vele gebieden. Het team straalt betrokkenheid uit en weet te benoemen op welke zaken ze trots zijn. En dat mogen ze ook zijn, gezien de bereikte resultaten.

Verantwoording en dialoog

Het doorslaggevende argument om deze standaard ook als 'goed' te waarderen is dat er afgelopen schooljaar een workshopavond stond geprogrammeerd waar ouders op konden intekenen. Via een reeks van allerlei verschillende werkvormen kregen de ouders de gelegenheid mee te denken over de ontwikkelingsrichting van de school en de concrete trajecten die daar bij horen. Dat de gewenste dialoog aansloeg blijkt wel uit de ruime deelname van gemiddeld 250 tot 300 aanmeldingen per workshop. Uitgaand van een school van meer dan vijfhonderd leerlingen een respectabel aantal.

Voor alle andere wettelijke onderdelen van deze standaard, voldoet de school eveneens aan de gestelde criteria. Dit komt onder andere door de heldere bovenschoolse afspraken en procedures, die De Waai loyaal uitvoert.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg			•
KA2	Kwaliteitscultuur			•
KA3	Verantwoording en dialoog			•

3.6 Overige wettelijke voorschriften

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op Basisschool De Waai. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie. Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Het bestuur herkent zich in het beeld dat uit het kwaliteitsonderzoek is ontstaan en zoals daarover in dit rapport verslag wordt gedaan. De Waai krijgt op overtuigende wijze de overall-beoordeling goed. Een mooie waardering voor de schoolontwikkeling van de afgelopen jaren waarbij zowel het onderwijs op De Waai als het team zijn gegroeid.

Het onderwijsproces op De Waai is stevig in ontwikkeling. De rode draad in die ontwikkeling is de gedachte dat het onderwijsproces krachtiger is, als de kinderen zichzelf mede verantwoordelijk voelen voor hun eigen leer- en ontwikkelproces. Om dit te bewerkstelligen heeft het team nadrukkelijk aandacht voor de ontwikkeling van een 'positief én reëel zelfbeeld', de ontwikkeling van een 'groei-mindset' en de ontwikkeling van 'de executieve vaardigheden' bij de kinderen. Tijdens dit inspectiebezoek, maar ook via de eigen observaties (door teamleden, schoolleiding en bestuur) en de in 2017 verrichte externe audit, is duidelijk zichtbaar geworden dat de school hier een accent zet. De inspecteur spreekt in dit verband van *'een stimulerend pedagogisch klimaat, waarbinnen verreweg de meeste kinderen zich gekend en gezien weten, ook leerlingen die elders buiten de basisondersteuning dreigden te vallen'*.

Het team is erin geslaagd om het vergroten van het eigenaarschap van de leerlingen een vaste plaats te geven in het onderwijs op De Waai. Een proces dat overigens nog volop in ontwikkeling is. Maar ook een proces dat heeft geleid tot een team van leerkrachten dat zichzelf eigenaar voelt van dat onderwijsproces. Het team weet eigen ervaring, deskundigheid en inzichten uit onderzoek en theorie te vertalen naar werkwijzen die passen bij de context van De Waai en de vele kinderen die deze school dagelijks bezoeken. En dat leidt tot energie en werkplezier. Dat spreekt ook uit dit rapport.